

RENAIXEMENT

PERIODIC ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

Any II

Dels treballs publicats, ne son únicament
responsables els seus autors.
No's retornen els originals.

* SURT ELS DISSAPTES *

Barcelona, 11 de Febrer de 1911

Redacció y Administració

— Plassa del Teatre, 6, 1er

Núm. 14

L'últim error del Catalanisme?

Unes paraules de l'Alomar, ab les que no hi está pas conforme 'l meu esperit intranzigent, han donat peu pera que un senyor trovés manera de dir, desde les planes de *Re-pública social*, que 'ls catalanistes reculen, que'l vell catalanisme s'ensorra *rectificando poco a poco sus errores* y qu'es precis que acabi *por abdicar de todo su programa* arreconant la llengua catalana que no coneix nadié, com un trasto inútil, ja que, per ell, resulta una tossuderia, es el *último error del Catalanismo* el volguer conservar-la mentres existeixi la *harmònica* den Cervantes, coneguda per nosaltres y universalment parlada per *muchos millones de habitantes*.

Aquesta vana presumpció que l'adult senyor—qu'es En Josep Antich, col·laborador de *La Vanguardia* per més senyes—considera com una *medida salvadora*, l'argumenta, precisament, ab les mateixes raons que exposèm els nacionalistes pera defensar el dret que tenim, no solzament de parlar y escriure en català—perque, essent l'idioma d'un poble un efecte natural de les lleis divines que regeixen al món, com digué molt bé En Folguera y Durán, ningú pot privar qu'aquell poble 'l parli y escrigui, doncs aixó «fora atentar á les referides lleis y equivaldria á escupir al cel» (1)—sino de demanar que sigui reconegut y adoptat com idioma oficial, á Catalunya. Pel fet de que *en la lengua está el carácter de un pueblo*, venerem la llengua catalana, doncs en ella s'hi encarna l'esperit de la nostra terra; es, aplicant una frase feliç de l'Herder (2), «la mateixa ànima de Catalunya feta visible y tangible.» Perque *conservar el idioma es mantener la aspiración á la nacionalidad*, estimem la nostra llengua y la volèm guardar pera llegarla á les noves generacions: aixís, ella mantindrà sempre viva la consciència de la nostra personalitat. Ja digué una vegada l'eximi patrici En Picó y

Campamar, que la llengua «es com un talismá que té la gran virtut de fer que totes les tiranies no puguin matar al poble que té la gran sort de posseirla» (1). Quantes voltes els eterns Quixots d'allà dalt han mort (?) la nostra nacionalitat, y la llengua catalana, sempre ufanosa, sempre esplendent, els hi ha demostrat lo contrari! L'ànima dels pobles sempre será superior á la voluntat dels homes.

Una persona necessita que la passió enfosqueixi 'l seu enteniment, pera afirmar que *el catalán se muere por momentos*, afegint que *se muere porque se ha de morir*. Deixant apart aqueixa sortida de peu de banc, dec replicar an el Sr. Antich que, com ell diu, *es preciso estar ciego para no ver...* que potser jamai com are, la llengua catalana havia arribat á un grau tan alt d'explendorositat. Distingits filòlegs s'han ocupat seriósament en estudiar-la; ben prompte, i meritíssim Dr. Eberart Vogel termenarà un diccionari català-alemany; per altra part, el venerable Mossen Alcover trevallà sens descans per la publicació d'un diccionari català que será, indubtablement, d'un valor inapreciable; á la *Sorbonne* de París es permés el nostre llenguatge, del que, además, n'hi han varies cátedres en distints punts del extranger; també, segons noves rescents, nostre idioma ha triomfat á l'Universitat de Zurich, aont li será admesa an el nostre país En Antoni Griera la disertació pera rebre el Doctorat en Filologia románica, redactada en llengua catalana; les obres dels principals autors catalans son traduïdes á diversos idiomes, obtenint arreu un éxit sorollós; En Guimerà, l'excels cantor de la Patria catalana, ha lograt fer conèixer nostre caràcter per tot el món y, al ensemps qu'ha vindicat al poble, ha fet sublim el llenguatge; en l'any 1906 es celebrá el grandió spectacle del Congrés de la llengua catalana, al que hi assistiren eminències filològiques de tota l'Europa; les revistes extrangeres s'ocupen de Catalunya ab frases laudatòries... Son aquestos los *hechos consumados* que donen prova de que'l català está morintse per moments? Crec que'l Sr. Antich s'haurá con-

vensut de que no perpetuem el *aislamiento* y que no es veritat alló de que *nuestra lengua no la conoce nadie*. Ab lo que, me sembla que 'ls catalanistes bé'ns podèm *formar ilusiones*.

Además, si l'idioma de Catalunya ja agonitza, si *cede á la absorción española*, per qué combatrel? Els gos-sos també 's barallen ab la sombra. Empró, ja hem quedat en que'l llenguatge representa quelcóm per la vida dels pobles, significa alguna cosa per la llibertat llur. Perxó combaten la nostra llengua 'ls centralisadors, els burócrates, els enemics de nostra llibertat, els sangoneres que'ns xupen la sang y posen obstacles á nostra activitat. «Qui atenta á la llengua d'un poble, atenta á la seva ànima y la fereix en les fonts mateixes de sa vida», diu molt acertadament En Prat de la Riva (1). Per aquest motiu pretenen que renunciem al llenguatge del cor: perque voldrien fernes perdre la noció de nostra personalitat, ens voldrien en eterna esclavitut, voldrien que Catalunya dormís eternament el somni de l'ignorancia dels seus drets y llibertats. Nostra vida exuberant, nostres anhels redemptors, posen en perill la seva vida de paràsits, les llurs concupiscències. Qué no'ls veïeu fent esforços de flaqueza, parlant d'enterrar á los muertos y de *cerrar el ataúd*, gesticulant follament, cridant ab veus d'impotencia...?

El Sr. Antich se declara partidari, y'n preconisa'l triomf, del *español de Cataluña* que, per lo vist, no deurá ésser el castellá qu'ara 's parla, sino un castellá del Clot, una mena de plat oficial ab salsa catalana. Soc jo, are, qui'm permeto aconsellar an el Sr. Antich que no's formi *ilusiones*: el seu esperit no triomfará á Catalunya perque li negarem l'esforç que'ns demana. Ni tenim ganes de fer cap *sacrificio* oblidant la llengua catalana que'ns ennobleix, ni volèm renunciar-la perque 'ns ne imposin una de forastera. Que'l català es adust y no té *ceceo*? Res hi fá; «una llengua áspera correspon á pobles varonils y forts; una llengua suau y acaramel·lada, pertany á pobles afemellats y débils» (2).

Per acabar: No es tan sols per l'idioma que desitjem el triomf de les reivindicadores idees del Nacionalisme, sino per entendre que allavors, Catalunya haurá assolit el seu benestar, perque creiem qu'ab elles, encarrilarem al poble envers el Progrés, la Justícia... Somniem, sí, en una Catalunya que no estigui oprimida, ont es protegeixi mes l'agricultura, l'industria y 'l comerç, y la gent no hagi d'emigrar á altres terres, ont es fomenti mellor l'educació, per hont hi passin els sanitosos aires d'una verdadera democràcia y llibertat, ont hi regni la Veritat, l'Amor...

J. T. R.

ESGUARDS

Veus que jo jutjo sinceres, d'un temps en aquesta part, un dia y un altre dia demanen l'unió, conjunció ó inteligencia dels catalans, catalanistes ó nacionalistes, y nosaltres fem chor també á n'aquestes veus. La demanem l'unió de tots, desde que's comensá la deserció ó evolució que creia en Polaviejas y Silvelas, de quin mal pas ha esdevingut l'actual desgavell y'l segell de política espanyolista ab totes ses arcaïques defectuositats que poc á poc ha anat desvirtuant nostre reivindicador moviment ab goig dels capdevaners de la política del Estat.

Quan s'apropen eleccions, s'acentúan més els desitjos de l'unió, mes com també aleshores es quan més es remouen els baixos llotjos de la política, surant les veus interessades y egoistes dels que's creuen prou forts per, sens l'ajuda de ningú, conquerir més actes y no s'avenen á unions franques, preferint no obstant amistansaments secrets ab enemics de Catalunya per un grapat de vots més ó menos que's cambian immoralment ab qui 'l catalanisme mai deuria tenir tractes per propia dignitat.

L'unió seria un fet si'l criteri que llògicament deuria imposarse no fos ofegat per els de dalt, car els qui demanem y trevallem per ella, som els més, els incondicionals, els que omplim les llistes de les sovintes subscripcions en les societats y centres catalanistes, els tot voluntat que no manquem en cap acte públic ó manifestació catalana, en una paraula, els qu'estem disposats á tot en bé de la causa de Catalunya; mes hi há entre bastidors, els prohoms de més ó menys talla, les patums, els aspirants á candidats, y fins que, fuet en má, sanearèm nostres rengles no farem feina profitosa, nó.

Nostre dret es sagrat, nostre ideal humà, y nostre actuar deu ésser honrat, noble, franc, lleal; nostra escola es de tolerancia, mes devèm procurar que aquesta no'ns afebleixi tant que'ns fassi enmudir fins quan ultratjada nostra dignitat, admetem y sancionem ab nostre silenci les tasques

(1) Vegis «Discurs Presidencial del Centre Català de Sabadell, en l'any 1899», per En M. Folguera y Durán.

(2) Vegis «La Nacionalitat Catalana» den Prat de la Riva.

(1) Vegis «Deliberacions de l'Assamblea de Manresa», publicació de la Unió Catalanista.

(1) Vegis «La Nacionalitat Catalana», den Prat de la Riva.

(2) Vegis «Discurs... etc.» den Folguera y Durán.

dels poc escrupolosos que en nom del catalanisme, buscan un nom per ells, sens escrupols d'escola ni procediments, prostituint la honradesa y serietat que deu segellar l'acció del catalanisme.

Els acorts de les Assamblees de l'«Unió Catalanista» donen la feina feta als que de debò vulguin l'unió; aquell es l'arbre sagrat sola l qual se poden aixoplugar, esporgantli alguns branquillons quedaria més ferm y arrodonit que mai, inspirantnos en la sava de rectitut y seria actuació per evitar que á son redós puguen enflar-se ls pocs escrupolosos, l'agrám que s'ha ensemyorít de nostre camp. Cal garbellar de ferm y de nou ab el garbell fi.

Ens havem de desenganyar; la feina s'ha de fer de baix á dalt; contemporanisem nostres actuacions, renovem pam á pam delicadíssimament, y basit l'edifici de nou, aleshores qui vulgui que torni; LA CONJUNCIÓ SERÀ UN FET.

OPTIM

EXHOMES

Per causes agenes á ma voluntat, envió ab manifest retrás aquestes quartilles borronjades ja en el día d'autos, com diríem parlant un llenguatge forense, aixó és, el día que succeí el fet que'm proposo comentar y del que ja tenia detallat coneixement avans de que'ls periódics en donguessin compte.

Se tracta d'un succés ocorregut á la p as-sa d'Orient, el 25 del mes passat, á un nen que, havent pujat, tot jugant, al bordó lliscós de la pica del centre, va caurer al aigua. Varen ser cridats pels transeunts uns guardies, que hi acudiren ab la pressa acostumada (si fa ó no fa com els nostres), els quals veient el nen de cap á l'aigua, encar qu'era á la mateixa vora, no's varen atrevir á ficarshi y cridaren á un escombrador perquè'l tregués. Aixís ho feu aquell bon home, però'l pobret nen ja havia mort ofegat.

D'aquet criminos delictu ningú'n protestá; El Liberal, després d'informar sobre el succés anyadeix un comentari encapsat «Autoridades negligentes» y en el qual manifesta textualment que «los guardias Agustín Perez y Bernabé Chicharro dicen que acudieron inmediatamente á salvar el niño, así que fueron requeridos por los transeuntes, no siendo preciso meterse en el remanso por encontrarse en la misma orilla, que lo sacaron, pero que ya fué tarde.

Por el contrario, las personas que presenciaron el hecho dicen que á los gritos que dieron los demás niños que estaban jugando, acudieron algunos paseantes que rodearon el pilón y los guardias Agustín Perez y Bernabé Chicharro, no se decidieron á meterse en el estanque; que el sargento de Seguridad Venancio Infante siguió la misma conducta que los guardias, y que los tres representantes de la autoridad requirieron la ayuda del barrendero Enrique Villaescusa, y este humilde obrero lanzóse á la fuente, tomó el chiquillo en sus brazos y volvió á tierra; el niño había muerto.

El barrendero Villaescusa fué llamado al despacho oficial del señor Francos Rodríguez quien elogió la conducta del modesto funcionario, proponiéndole además para una recompensa.»

Aquest incident m'ha fet recordar la lectura d'una obra de Darwin qu'estudia els efectes del esclavatge en els animals y aont relata qu'una de les especies en que's troba instituit l'esclavatge és entre les formigues; que hi há una classe, denominada del lleó, de majors dimensions que les ordinaries, que sotmeten á les demés imposantse per la força, y obligantles á construir galeríes, buscar menjar, etc., mentres elles s'están sense fer res. Però succeeix, al cap d'un temps, com sigui que la funció crea l'orguen, la falta de ella l'atrofia; les formigues dominadores perden sos instints més admirables, el de tre-

vall, el sentit d'orientació, l'instint maternal. Com sense exercici hi há menys desgast de forces, llur nutrició és cada cop més deficient, y quan per alguna cosa no disposen de les esclaves, avans de buscarse elles el menjar es deixen morir de gana.

No será el primer colp que les realitats brutals ens obliguen á admetrer que les besties son, moltes vegades, mestres de les persones, nó fentles parlar Isop y Lafontaine, sinó merament observantles nosaltres. La formiga que's deixa morir de gana pera no treballar, és menys degenerada que'ls homes que's deixen morir un infant als peus per no mullarse les sabates, y és que, com les formigues, els homes que viuen fora del seu medi, del medi de la lluita per l'existència, de la lluita dignificadora del treball, perden no ja les condicions superiors del home, sinó fins els seus instints.

Aquestos sers, no us negaré qu'allá en ses generacions anteriors hagin sigut homes; lo que sí nego és qu'avui ho siguin. El senyor Ortega Gasset, desde la seva cátedra de Filosofia ens deia: «Sense dever no hi há home, no's queda més que l'antropoide.» No invocavem pas eix concepte superior del dever pera recriminar la conducta d'aquells guardies; invocavem á una manifestació molt inferior, á un instint, al mateix instint de sociabilitat que trovem desenvol't en la major part dels animals superiors. Quantes vegades hem sentit dir qu'un gos s'ha tirat á l'aigua pera salvar son amo!

Aquestos sers, doncs, ni tan sols son antropoides; son *exhomes*, una nova especie zoológica que ja's cuidará d'explicarnos algun nou Cuvier.

Y es desenrotlla en els empleus y oficines del Estat aquet medi infecte que produeix organismes tan degenerats, perquè'ls nostres empleats, salvo excepcions contadíssimes, tenen la sola ocupació de no fer res. Dels que van á l'oficina, pera la feina que hi há, en sobren més de les tres quartes parts, sense comptar els que tan sols hi van el día que cobren. Jutjéu sinó per aquets dats. A n'els treballs de la Reforma d'aquesta Vila hi havia 200 inspectors per 24 obrers. A l'Escola Superior del Magisteri hi há 14 empleats ab 4 que ja están proposats y el mes prop vinent pendrán possessió del càrrec, per una feina que ab 2 n'hi hauria massa.

Sempre'l mateix, un sigle pera tramitar un document, una eternitat pera resoldrer una qüestió.

Y aixís mateix degué Larra estarne impresionat quan escrigué el «Vuelva usted mañana.»

Es la Vila del Os, més jo crec que n'haurien de dir del ós.

Un país que veu aquestes coses sense indignarse, una autoritat que ni tan sols crida á comptes els funcionaris responsables d'una selvatjada com la qu'havem referit, que proposa per una recompensa á qui no ha fet més que cumplir ab un dever elementalíssim, lo qual prova que fins els devers d'humanitat están tan oblidats pels funcionaris, que si algú'ls compleix se'l premia com á cas extraordinari; una premsa que considera'l fet gravíssim titllant, ab prou feines, als autors d'autoridades negligentes, ab aquet mateix eufemisme que á un desvergonyit li diuen «un fresco», á un timador «un vivo», á la prostituta que té «distráido el honor», és un poble excéptic, que no té ideals socials, y en que la vida hi és un espectacle sense cap interés que mogui á dignificarla.

Y encare hi haurá qui vulga dissuadirme de qu'en el camí de la seva evolució, aquet poble decadent, en lloc d'enlairarse cap al superhome de Nietzsche, descendeix fatalment á l'infrahome de que'ns parlen els psiquiatres.

AGNA CANALÍAS MESTRES.

Madrid.

ENGLANTINES

LA BANDERA ⁽¹⁾

Bandera, santa bandera;
bandera dels catalans!
Alcemte per devantera,
sobre'l pit y ab dues mans!
Ve ab nosaltres nostra mare,
nostra lleiga y nostra llei.
La dissort no'ns aclapara;
fins vensuts som poble-rei.
Dels brassos den Casanova
los nostres l'han recullit.
Y ara ets la antiga y la nova,
que ets la terra y l'esperit.
Que't segueixi qui es de rassa,
Ques'aparti qui es dels borts.
Sota terra, á cada passa,
fins estremirás als morts.
Y puig ets la Patria vera,
será lo que Déu voldrá.
Avant y enlaire, bandera,
que la sanc ja't seguirá.
Desllibrans de força extranya;
si erem pocs, ja som lligions,
Sant Jordi mata l'aranya
y destría les regions.

ANGEL GUIMERÀ.

LA PATRIA? ⁽²⁾

La patria es l'encontrada
que rega'l nostre front,
sebrada d'esperances,
curulla de recorts,
de nostra fé, arquimesa,
de nostra parla, estotx,
planté d'afeccions tendres,
muet del nostre amor,
sepulcre sant dels avis,
y dels fillets, bressol.

RAMON SURINACH BAELL.

CATALUNYA ⁽³⁾

Oh Catalunya, terra beneita,
tota poblada de lleialtat!
Patria estimada, Patria volguda
de més honrada no'n queda cap.
Per tot arriba ta anomenada;
Mitjorn la porta, Garbí y Llevant,
la Tramontana, quan pica forta
quan se serena, la d'ú'l Mestral.
Prou que'l coneixen be tots los pobles
ton hermós trajo, ton bell parlar.
Quan tos fills passen, tots los esguarden,
tots los senyalen. ¡Son Catalans!

† TERENCI THOS.

COSES DE CASA

Un triomf catalanista.

En aquesta contínua oscilació de la nostra vida nacional—sospesa encare als etzars de la política—hi trovem á voltes qualcuna nota hermosíssima y de profunda sava catalana, que a despit de tot, creix y triomfa. No parlèm d'un fet isolat, ni individual, sinó d'una entitat que ve realisant obra patriótica fa anys y que hem de véurela, á no tardar, constituída en verdadera Universitat Comercial Catalana.

Ens referim al «Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria», entitat qu'aplega en son sí més de dos mil joves y que resultantli esquifit el grandíols lo-

cal que té actualment realisa un esforç suprem pera construir un casal de la seva propietat.

Hermós esforç el dels Dependents del Comerç! Com granará ab abundor, en be de la Patria!

Perque'l «Centre de Dependents», en tots els actes y dintre la seva vida d'organisme mostra el seu esperit catalaníssim. Y aquest és el gran triomf; el d'una entitat eminentment catalana y essencialment educativa y cultural. Es un verdader pas cap á la consecució dels nostres ideals. Ab molta raó diu l'estimat confrare *Avant* que constitueix un casal pera la Patria, l'edifici que aixecará'l «Centre.»

L'obra magna dels dependents de comerç y de l'indústria, és una reintegració més cap á la nostra personalitat.

Per aixó la sentim intensament y per aixó tenim el dever d'apoiarla y encoratjarla, car no és pas obra d'aquelles qu'una ventada ó unes eleccions l'espargeixi, sinó que resta, per demunt del temps y els artificis de la política.

La vasta obra del «Centre», Socors Mútuo, Propaganda Autonomista, Educació Comercial, Sports, etc., etc., tota ella informada per un esperit de fonda catalanitat, és el mellor y més excels elogi que's pot fer del nou casal y del caríssim «Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria.»

F. DE LA GUILLERÍA.

L'art per l'art

Heus aquí una frase d'us tant corrent que es acceptada com á axiomática per molts y que jo considero ésser un sofisme manifest. ¡L'art per l'art!... Confeso que no comprenc que quiscún que senti l'art en cualsevolga de ses variades manifestacions, pugui admetrer com á llógica aital finalitat.

Y si nó, aném á comptes.

¿Que es art?... L'art no pot ésser la reproducció mes ó menys encertada d'un objecte animat ó inanimat; la exteriorisació d'un estat anímic determinat, ó el plantejament d'un problema d'ordre passional; la ficció mes ó menys aproximada dels infinits sons armònics de les forces naturals en constant activitat, sinó que al ensemps deu produir en l'ànim del espectador ó oient la emoció mes intensa, desvetllant sentiments nobles y generosos, puig de no ésser aixís, may resultaria ésser obra d'art, seria tot lo més una imitació tan fidel com se vulgui del natural, emperó sens lo que es essencial en tota obra d'art, l'exteriorisació de la psicologia de les coses, un art encarcerat, sens vida, en una paraula, un passatemps vulgar y per tant complertament inútil.

Heus aquí lo que entenc es *l'art per l'art* com ho predican molts conscient ó inconscientment.

Tota obra d'art, ja sigui aquesta d'ordre plàstic ó psíquic, deu produir en nostre ànim quelcóm més que l'admiració intrínseca pera la veritat ab que hagi sigut traslladada á l'escena, á la tela ó al marmol, etc., puig de no ésser aixís deuríam, obrant ab llógica, rebutjar per anti-artista, tota producció en que se evidenciessin les nafres tant d'ordre moral com material que enlletjeixen la vida social, y sols podria l'artista concretarse á reproduir ó crear obres, quin assumpto fos alegre y atractivol, puig, si com entenc, es anti-estética la tristesa, el dolor, en fi tot quan fereix nostra sensibilitat per sa repugnant aspecte, com per exemple els camps de carnatge de la odiosa guerra, la lluita ab feres, etc., etc., no's pot admetrer (sempre discurrent ab bona llógica) que una obra en que l'assumptu sigui basat en tant antinatural manifestacions, pugui delectar l'ànim, com deu indefectiblement succehir devant de tota obra d'art si admetíam com á corrent l'exaltació del sentiment; *l'art per l'art* sens altre superior transcendencia.

(1) De la Gramática Catalana.

(2) Del Manuscrit Catalá.

(3) De la Gramática Catalana.

En calsevulga dels rams de les Belles Arts, la pintura per exemple, l'artista al exteriorisar sa visió, al reproduir algun aspecte de la vida, ab ses lluites y conflictes d'ordre passional ó social, no obeeix al sol goig de exteriorisar son pensament ó la visió per ell viscuda, sinó que, busca arribar al cor del públic exaltant el sentiment de lo bell y armónic.

En confirmació d'aixó y de lo anacrónica que resultaria la teoria de *l'art per l'art* sens altre finalitat, ne donaria idea (concretantnos á la pintura) la sola contemplació per exemple d'una tela en quina l'artista hagués sapigut reproduir ab veritat remarcable, ab justesa, l'espectable depriment d'un camp de batalla dels temps actuals.

La primera impressió que l'espectador rebrá, si l'artista ha sapigut traslladar á la tela ab fidelitat la brutal veritat, serà d'instintiva repulsió, de protesta, al trovarse enfront del espectacle sempre trist y aclaparador de la mort; despertantse son jo intern que's revoltarà contra l'idea de la destructora guerra, y al concentrarse sobre sí per l'instint de vida, entrarà en el terreny de les consideracions y de deducció en deducció, abominarà de les causes generadores d'aital aberració de l'humanitat, quedant rellegat á segon terme l'admiració per lo valor artístic de l'obra en llurs diferents aspectes, factura, veritat, ambient, etcétera, etc.

De no ser aixís caldria abominar de l'art, puig no's pot suposar que l'artista al posar en evidència una escena, un accident de la vida, etc., en que lo brutal y repugnant de la animalitat de l'especie humana queda crua-ment en descobert, ho fassi ab l'intent de produir goig y fruició ab l'espectacle que posa en presència del públic, sinó ens vé tot lo contrari (y aixó entenc es la sublim finalitat de l'art) arribar á lo més íntim dels sentiments de la massa, estimulants sa sensibilitat posant-la bruscament enfront de lo més abjecte y denigrant pera lograr que per llei natural y llògica, l'ànim se decanti per lo bell, lo armónic, lo noble y generós.

Es més, l'art en tots llurs ordres y manifestacions es y ha sigut sempre revolucionari, doncs no produeix res absolutament pel sol goig de produir, sinó que ses concepcions responen casibé sempre al estat latent de revelió en que l'ànim del artista se troba en respecte al medi que l'envolta.

L'artista, degut á sa psicologia refinada y complexa y á sa esquisida sensibilitat que per natural se revolta contra lo lleig y anti-natural, y que sols gaudeix y admira lo bell y armónic de les manifestacions de la natura, dit está que al concretar son pensament, al donar forma á sa concepció y exteriorisar son jo intern donará per resultat en cada ocasió que aixó succeeixi una protesta mes contra'l medi, que excitant ab son impur contacte les fibres perceptives del artista, en sa obra romp ab tota mena de convencionalismes y rutines.

Sols cal fixarnos en les obres dels grans mestres, els vers artistes, en que lo de mes admirar no es pas precisament la correcció de factura, ni la composició del assumpto, sinó que, y per sobre de tot hi campeja l'esclat de vida que infiltraren en ses obres al traduir son pensament, son estat animic, en el moment de la concepció artística.

L'artista no pot acceptar com á bell ni armónic l'actual estat social de l'humanitat y tot artista deixa de serho, si's deixa guanyar per el medi, puig essent aquest corromput mai podrà sentir aquell ni molt menys produir res que á art se assembla puig art es sinónim de bellesa y aquesta sols se produirà quan l'humanitat sigui lliure.

L'art com he dit avans ó es revolucionari ó deixa de ser, y l'ideal del verdader artista deu esser: L'art per l'humanitat.

PERE FORASTÉ.

El poble deu regenerarse

La vida dels homes se veu que sempre ha sigut la lluita de la llibertat y la tirania.

Jo no sé qui fou el primer que tingué necessitat de lluitar en defensa de la llibertat, y quins foren els qu'ensejaren les primeres impositcions de la tirania.

Jo no sé si l'una cosa y l'altra son completament indispensables pera la vida, però si que sé, que la lluita per la llibertat és l'esclat unánim y suprè del home fins al sacrifici, y que per tiranisar se necessita l'imperi de la forsa, á manca de raó natural pera sostenir-se.

El poble, ó la plebs, aquest anónim contingut que sembla divorciat de la especie humana, aquest etern protestant que sempre aixeca'l crit y mai sa veu és atesa y ni sisquera es escoltada, aquest és qui més, en graduació persistent sempre, reb les conseqüències immediates que donen en sí aquestes dues antagoniques abstraccions: llibertat y tirania.

En els temps antics, si'ns hem de creure l'història, el poble, sotmés al últim grau de humiliació, en dignitat humana, y en mitj la corrupció d'unes costums y unes lleis fetes á propòsit pera no ser respectades, tenia quelcóm de cosa que la vida li era plaenta, el medi.

El medi, doncs, el feia viure; la corrupció de costums el tiranizava sense donarse compte, y quan una má decidida apartava violentment del mitj al tirá, aquest mateix poble se alsava irat pera venjar al *amo*, que cada dos per tres el distreia en jocs y lluites en l'arena sempre saguant del circ.

Tal cosa s'observá en la mort de Calígula; la plebs volgué venjarlo matant als assassins, y tot perque, segons un historiador, «l'emperador, per tirá que sigui y per molt qu'insulti y mati á caballers y senadors, respecta á la plebs y es mostra condescendent ab ella, la distreu ab jocs, la gratifica ab donatius, fa via al costat d'ella en les pllasses y en els banyes públics, y es guarda prou de ferli sufrir els ultratjes com en temps dels Emilians y Escipions.

Si no solicita ja'l seu vot en els comicis, á lo menys escolta els seus crits en el circ y en el teatre, aont no s'atreveix mai en posar á prova sa impaciencia fentla esperar una mica massa.»

Jo crec que ben analisat, trovarèm que'l poble está encare si fa ó no fa á la mateixa altura.

El poble és encare pasta á propòsit pera ferne tot lo que's vulgui, y no precisament aquells que l'exploten son els representants directes del capital, sinó que la majoria de les vegades resulten ser aquells que, disfressats ab la capa roja de la democràcia, se'ls sent en els clubs idealisant una perfecta vida, instigant la set de lluita en defensa de la llibertat, qu'ells diuen serne representants directes.

La tirania parteix y s'analisa en diferents conceptes.

En l'ordre social la trovarèm encarnada en la desigualtat de classes.

La lluita per l'existència, reconcentrada en una part, lliurant á l'altre, és la tirania soferta com qui sent obligació de suportarla.

Les modernes teoríes que la civilització arreu escampa, van totes elles encaminades en fer la lluita aquesta com á obra obligatoria á tots els homes, però, á pesar de que les modernes corrents de teoríes socials afirmen al home com á home, sense classificarlo en sentit superior y inferior, y aixó pugui ser precisament una forsa reivindicadora, trovarèm al poble sotmés, com aquell altre, baix el poder encisador del demagog d'ofici, que actuant de modern emperador, afalaga á la massa, sinó ab espectacles repugnants del circ, ho fa ab paraules y teoríes insustanciales, que sols tenen de bones la dialéctica expressió ab que son exposades.

Aquet poble que sols se deixa impresionar per la expressió arrogant del qui sols li parla al cap y no al cor, poc avansarà en el camí de les grans justícies, y si sols quedarà encallat en mitj la negació de la seva propia ignorancia, y aquesta lluita qu'ell ne diu de llibertat, serà en tots conceptes de tirania, perque'ls pobles, com els homes, al lluitar, si ho fan á consciencia, no necessiten prédi-

ques d'oradors d'ofici, perque precisament la llibertat és per aquets un estorb pera satisfier les ambicions propies del ofici, per ser la llibertat una perfecció social que fa conscient al home, y aquet ab consciencia s'afirma, y al afirmar-se, vol dir estat social de puresa, y aixó per sí sol és el tot pera vencer y lograr.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ.

Encare intranzigents

Encare guardem el mateix geni, no hem canviat y sempre presentarèm lluita; per qué tindríem de quedar á mitj camí? ens causaria una vergonya á nosaltres mateixos al veure que no hem acabat la tasca, que's queda sens fi.

Tant les aspiracions tranzigeixen, tant se acosten á abandonar la finalitat perque s'havien creat y l'home queda tancat dins d'un cercle d'acció que l'impideix moures á una acció indefinida. La mentalitat queda morta. Per aixó tinc per dubtós tot lo imperfecte y tots els que diuen que l'home és una imperfectió, perque demostren que no tenen vitalitat per ferse millors del que son.

No's comprén una gent que fugen de la Llògica del viure, que tenen la vida com una hiperbole y en cambi creuen ab un millor mon: és que'ns volen dir que l'home, essent un element compost, és bo, y dolent, y ens lliguen abdós extrems, com la negació ens afirma l'afirmació.

No deixaré de dir que som els prosaics, la gent qu'hem vensut no més ab inspiracions d'un demá, la gent de baixa estofa, la gent que mirèm á una poesia llunyana, á una poesia que no poden capir, perque és la poesia de la guerra, de la guerra contra tot alló que sigui la pau, y fins contra tot lo que tendeix á la pau.

En cambi els nostres *revolucionaris* no tenen un concepte definit de lo qu'és l'humanitat ab el seu Progrés y l'avenç, imponent al home una tendencia d'una nova pau y creant á son costat el nou Diable, y és que els nostres homes no saben el valor que per la societat té l'existència del Diable. La veritat que'ls revolucionaris son fanàtics de nova mena y son més perillosos que'ls que fins are hem tingut.

A. MERCADÉ.

Ideal de joventut

L'ideal nacionalista és un ideal essencialment de joventut. Es un ideal que fascina les pensos fundament humanes, que captiva'ls sentiments dels joves que senten virilitat y amor. Virilitat, pera servir inmarcible la potencialitat de la rassa; y amor pels humils, pels desvalguts, pels oprimits que lluiten tínicament contra tota forsa opressora que s'oposa á les lleis justicières de la mare Natura.

En les diverses nacionalitats que lluiten coratjosament pera'l regoneixement de la seva personalitat, hi té capdal importancia la educació de la joventut nacionalista; importancia que nosaltres, nacionalistes catalans, no hi hem parat esment ni hem ovirat enlloc la transcendència que realment en sí porta. Ben lluny és de nosaltres aquella acometivitat de la joventut irlandesa, de les conspiracions fenianes, que's batia ardidament pels carrers de Dublín. Ben apartats estem de la esperansada, ensempe que constant, joventut txeca, que fia en la superioritat física y moral de la seva rassa la lliberació de la seva estimada Patria.

Enlloc tenim els nostres *zocols* pera exercitar el cos esbelt dels nostres joves. Enlloc hi veiem les organitzacions disciplinades que actuen valentment á impuls de la més gran

abnegació. Ni enlloc apareix la sublimitat patriótica, qu'és l'exaltació de l'esperit de l'home que l'acosta á posseir la Patria que li és propia. Y és que no tenim joves, veritables joves de Catalunya.

No'ns en preocupem de lo més trascendental dels moviments nacionalistes. Ens plau més lo superficial, lo aparatós que lo fonament intens y constructiu. No apar sinó que tot ho fíem á una voluntat messiánica, sens tenir en compte qu'és pel nostre esforç y perfecció que conquerirèm els drets que'ns son inapelables. Per aixó no tenim una marcada orientació y per aixó descuidem tota organització, qu'és la base indispensable pera tota victoria futura. Y aixís resulta que, malgrat la nostra bona voluntat, realisem una acció ben migrada, acció que, de vegades, si no és estéril, és negativa.

Cuidem, doncs, de lo primordial del Nacionalisme. Apartem de nostres rengles tot sediment acomodaticí y eduquem la joventut entusiasta, que quan tindrem joventut, tindrem Nacionalisme; car Nacionalisme vol dir abnegació, altruisme, heroicitat...

MARSAL DOMENEC Y ARMENGOL.

Homenatge á la Bandera de l'Unió Catalanista

La Comissió Executiva continúa rebent entusiastiques adhesions de tots els indrets de Catalunya al ensempe que importants donatius. Entre'ls rebuts darrerament hi figura el del Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria.

LLISTA DE SUSCRIPCIÓ

	Pessetes
<i>Suma anterior.</i>	176'95
<i>Terrassa</i>	
Un intranzigent	1
Bonaventura Cassarramona	1
Eduart Giralt	2
Pere Llíger	0'50
Magi Tobella	0'50
Joan Feiner Arús	0'50
Isidre Noguera	0'50
Pere Salom Morera	0'50
Bartomeu Gorina	0'50
Miquel Rambla	0'25
Joan Bta. Gali	1
Ramón Cortes Grau	0'50
Pere Margarit	0'25
F. Seguéas Antonell	0'50
Josep Guillemot	0'50
Ricard Raymond	1
J. A. Boada	1
Miquel Astals	0'50
Eduart Argemí	0'50
Joan Rimbau	0'50
Miquel Puig Padu	0'25
Rafel B. Bertrand	0'25
Llorens Margarit	0'25
Jaume Donadeu	0'25
Josep Lanaspá	0'25
Emili Soler	1
Josep Ortiz	0'50
Baltasar Pineda	0'50
Joan Armengol	0'50
Ramón Marsá	0'25
Joan Duch	0'25
Manel Astals	0'25
	194'95

(Seguirá).

NOTA.—Continúa oberta la suscripció en nostra Redacció.

Garbellant

Els pescadors demanen que's fassi un portijol ó abric ensá ó enllá de la costa per arraulirshi en cas de tornar á ser sorpresos per la llevantada.

Conformes. Ens fem nostra l'idea y la prometem portar á terme tan bon punt com RENAIXEMENT compti ab un diputat á Corts y un de provincial que's presentarán per districtes de litoral á cambi de vostres sufragis.

Mentres, y tant si surtim nosaltres diputats, com si l'escrutini ne fa á uns altres, s'asseguin al banc de la paciència ab els que esperan la rectificació del Llobregat, l'activament de la reforma, l'estació monumental y la primera mica d'autonomia que tenen de durnos per arts electorals els de la dreta y els de l'esquerra.

Ah! y per matar l'estona, tinguin: vagin comptant y fent papers de plata de tot aixó que'ls ha produït la subscripció caritativa de fora Catalunya.

Ja escampa! *El camino de la muerte*, vulgo *Caminos de hierro del Norte*, ja comensen á entrar en activitat.

L'altre dia senyalavem un pont perillós, y per contradirnos no es el pont *encare* lo que s'enfonza, es un terraplé, ab un parell de morts, una senyora ab les costelles enfonzades y uns quants ferits més que tardaren un futur d'hores á esser socorreguts.

Que están abonats á la Societat de *Salvamento de Naufragos*?

O potser varen demanar auxili als policíes de la Plassa d'Orient de la vila de l'ós?

Si en Vallmitjana un dia's cansa de l'estudi del *basso porto* barceloní, li recomanem el no menys curiós dels voltants del port, no gaire lluny de sota Montjuich.

Aquí hi passen coses curioses, característiques y bufo-dramàtiques, que lo mateix servirien per un argument teatral de qualsevol género, que per un llibre.

L'un dia es una bateria de sota Montjuich que provant com rebria á l'escuadra dels *locinos unidos*, si's descuida mata un barco ple de petroli y tot d'una s'ennuegan els canons y's troban que la munició no era pel seu calibre.

Un altre dia es un barco que creientse que ja havia arribat á port de salvació, s'enfonza en essent á dintre.

Un altre dia s'enfonza un barco al entrar per culpa de la orientació de la boca y quedem que l'adobarém.

Y are es un temporal que's presenta de traïdor, de puntetes, sens permís del Sr. Dionís Puig, sens avisar per medi dels barometres ó sens que qui deuría vigilar aquestos estros s'en adonés, y tira á la boca del port una colla de barques en demanda de salvació al més indicat organisme, la Societat de Salvament de naufrechs, y després d'hores terribles d'estar amarrats en roda en espera del socors, y en vista de que no acudeixen, se trenquen les amarres y au! cap á la mort que ja havèu prou agonitzat.

No creïeu que no hi hagi material de salvament, diu la premsa diària, no, que n'hi há y molt bo. Lo que falta es personal. Com si diguéssim, una parada de bombers sense bombers. Y es que faltava la consignació pel personal

Prenemho á broma, puig val més que no lo que s'acut dir, y com els baturros que tot ho curan cantant, dediquémloshi aquesta á la Salvadora de Naufrechs:

*Un burro compró Perico
la última feria pasada
y luego vendió el borrico
para comprar la cebada.*

Cada dia surten nous mots classificant el nostre Catalanisme.

Els uns diuen qu'es *protestatari*; els altres, *infantil*; els de més ensá *retrogrado*; els de més enllá, *separatista*; els del mitj, *platónico*;

y, segons un tal Wifred qu'escriu en un setmanari barceloní, el *sabi* Brossa, el va calificar ab el nom de *farigola y romani*. No'ls fa riurer aixó...? doncs, á nosaltres tampoc.

Está vist que l'home convensut per un ideal, en bé del mateix, te de fer tintines continuament; del contrari será motejat cada dia de nou, per els *me gustan todas* de la política. Y tot per volguer esser conseqüent.

Pel dijous de la setmana passada estava anunciada una visita, que l'amo de Barcelona debia fer á Figueras.

Per lo vist, els figuerencs, ab molt bon acort, li feren entendre, sense cap mena d'embut, que á n'allí no tenia res á ferhi. Y el *caudillo*, enfront de la franquesa ampurdanesa, va creure oportú actuar de *D. Prudencio*, qu'es el paper que més li escau, y en son lloc, va enviarhi el seu *lugarteniente*.

Felicitem als simpáticos figuerencs, per haver sabut parar els peus al intrús més funest que tenim á casa nostra.

Tenim noticia de que l'Homenatge al Mestre Granados no resultarà tan lluit com alguns s'havien promés y no perque no s'ho mereixi tan genial artista. El motiu es ben natural. Com volen que'ls qu'estimen de debó á la nostra terra puguin associarse ab entusiasme á un acte que será tot en castellá? Y sinó vagin al carrer de Ferrán y veurán la *Plancha* qu'ha fet la Comissió.

Ens creiem que la cursileria ja havia passat de moda y'l pobre Granados haurá de convencers de que, en efecte, els catalans, l'honorém á tall de foraster.

Dimars va tancar el teatre Romea. Ja's pot saber el perquè: per manca d'ambient en el públic. Es trist haverho de dir, però més tristesa causa 'l fet, el qual era augurat, vista ja de molt temps la resistencia del públic en assistir á la representació d'obres catalanes. Els més bons actors han d'emigrar y nosaltres sembla ho mirèm ab indiferencia.

Será precis—y es lo que ja s'hauria d'haver fet—que l'Ajuntament ó Diputació subvencionin al teatre catalá que queda, per no perdreho tot.

Várem adonarnos de que's copiaven articles nostres sense la firma de llurs autors ni fer constar qu'eren de RENAIXEMENT. Ja avisarem en un dels números passats que desitjariem que ho fessin constar. Doncs bé, en *Bages Ciutat*, de 6 de Febrer, hem notat que s'ha copiat el nostre article «La bona feina», que'l firmava En F. de la Guilleria, y qu'en dit periódic el firma un tal S.

Tot y agraïnt molt el que's reproduceixin nostres treballs, creiem que no costa res fer constar llur procedencia.

Llegim que á Girona 'ls regionalistes aniran junt ab els conservadors y els carlins, en les vinentes eleccions.

Es ben veritat alló de que la política no té entranyes. Avui dia, pera lograr una acta ja es lícita l'unió entre descentralisadors y centralistes.

NOVES

Fem avinent á nostres subscriptors que de no tenir ordre contraria se'ls seguirá enviant RENAIXEMENT revista, á partir del número pròxim de 18 del corrent.

Als subscriptors y amics que se'ns han dirigit preguntant si obriríem subscripció per les famílies dels naufrechs dels darrers temporals, els avinentem que degut al caràcter de nostra publicació setmanal, no ho considerem de grans resultats en benefici d'aquells infortunats. En conseqüència, els preguem qu'entreguin individualment á la Redacció de

El Poble Catalá ó á les cases que tenen oberta llista d'ell, les quantitats que son sentitment els dicti pera contribuir á minvar la greu desgracia d'aquelles modestes famílies.

A l'edat de 59 anys ha mort á Sabadell el conegut y entusiasta catalanista en Pau Colomer y Oliver.

Havia sigut fundador y president del «Centre Catalá» d'aquella ciutat, y també fou membre de la Junta Permanent de l'«Unió Catalanista».

El millor elogi que podèm fer del difunt es dir que fou un bon espós, un amantíssim pare y un lleal y convensut catalanista.

Rebi la seva desconsolada familia l'expressió del nostre sincer condol.

Klerksdorp.--Paris-4-10-12.—Ha mort l'ex-general boer Kronge.

RENAIXEMENT venerará en endevant sant Kronge, ungít en el santoral patriótic y posat al mateix altar dels Maceos, Rizals, Clarís y Casanovas.

No'ns apena sa natural defunció, ens espereona sa vida digna y honrada.

El Centre Catalanista de Girona y sa comarca adherit á l'«Unió Catalanista», en l'última Junta tinguda per veure si tenia d'anar á la dissolució, va acordar que continués constituït com fins el present. Felicitem als socis del Centre per no haver volgut dividir-se en dretes y esquerres.

En el nombre passat al donar compte de la propera publicació de la hermosa conferencia que'l Sr. Serra y Moret doná en el Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria, sobre'l tema «El fet de la personalitat», ens descuidarem de fer constar que l'esmentada publicació será editada per RENAIXEMENT, y que á tan notable obra ne seguirán d'altres de veritable interès pera 'l Catalanisme.

La patriótica «Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat», ha tingut la gentilesa d'enviarnos una patriótica tarjeta de comit, d'inmillorable gust artístic, pera la festa qu'en honor de la verge y martre Santa Eulària, patrona tradicional de Barcelona, celebrará demá diumenge en el temple de Nostra Senyora de Pompeya (P. P. Caputxins, Gran via Diagonal).

Nostre bon amic En Pere Simón y Nuet, vocal del Concell Directiu de l'Associació Nacionalista Catalana, ha tingut la inmensa desgracia de perdre, víctima de traïdora maldia, á son tendre y xamós fillet Joan. Al acte de l'enterrament, que tingué lloc dijous á la tarde, hi acudí una nombrosa concurrencia, testimoniantli aixís la part que prenía en son dol.

Acompanyem tant á n'ell com á sa distingida esposa Na Assumpció Bertrán, en el sentiment que'ls aclapara, oferintloshi ab aital motiu nostre més coral afecte y simpatia.

El diumenge prop-passat, tingué lloc en el Círcol Republicà de la Plassa del Teatre, un miting organísat per la Joventut de U. F. R. pera protestar del repugnant caciquisme que impera en el districte d'Igualada y pera posar de manifest devant d'aqueixa comtal ciutat, els mils y un atropells de que son víctimes els honrats veïns de la Pobla de Claramunt y Odena, per part del incommensurable cacié Godó.

La nota curiosa d'aquet miting fou l'escoltar, per boca dels delegats dels citats pobles, la relació senzilla, y vibrant de dolorosa sinceritat, del llarg rosari de persecucions y

injustícies sofertes en aquets darrers temps y comeses contra tota llei. Les paraules d'aquells dignes camperols, conmogueren fonament á la nombrosa concurrencia qu'assistí al acte, recriminant tothom ab frases dures y exclamacions airades, la conducta ignominiosa, la brutal oligarquia y la funestíssima influencia d'una familia que, creient viurer encare en temps de plé feudalisme y no en el segle XX, tanta pertorbació ha portat á la hermosa comarca igualadina. Es precis que acabi d'una vegada la situació actual dels pobles de la Pobla y Odena, ja que, de continuar aixís, si no's procura normalisarla per part de qui correspongui, poden esdevenir fàcilment tristes conseqüencies que serien de lamentar.

Cal, doncs, que tots els bons catalans col·laborèm en aquesta campanya de sanejament; en cas contrari, dignes y honrats germans nostres haurán d'emigrar envers altres terres aont la paraula llibertat no siga un mite. Ells, á la fi, no defensen sino el dret á la vida, no demanen pas res més sinó que'ls deixin guanyar el pa ab el treball, no desitjen sino que la pau, el progrés y la germanor regni en els seus pobles! Ajudemlos en ses lluites y tingan els igualadins el convenciment de que RENAIXEMENT estará al seu costat pera que la justicia surti victoriosa.

AVIS IMPORTANT

Els corresponsals que per tot el dia 15 no hagin enviat la liquidació del trimestre, no se'ls enviará la Revista «RENAIXEMENT.»

Diguin també els números que desitjan de la nova publicació.

ENSENYANSA CATALANA

En aquesta secció donarem compte de les escoles y centres aont l'instrucció es reb en catalá.

Escola de Sta. Eulària

PERRA NOYES

FUNDADORA

Na Francesca Valmanya de Ferrer

á carrec de distinguides professores

TASQUES

DIBUIX : GIMNÁS SUEC : PIANO

CATALÁ, CASTELLÁ, FRANCÉS Y ESPERANTO

BORIA, 24 y 26

(entrada Arc de Corominas, núm. 1)

BARCELONA

RENAIXEMENT

Periódic adherit á l'Unió Catalanista

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Plassa del Teatre 6, 1.er

PREUS D'ABONAMENT

Catalunya y nacions Ibèriques 2 pts. trimestre
Per les demés nacions . . . 3 . . .
Cuota de protector mínim 1 pta. al mes
Número solt 10 centims
Atrassat 20 centims

Per la venda:

Al Kiosk A B C.

(devant del carrer de l'Hospital)

CORRESPONDENCIA

Enric Gili: No va.—P. Horta Antich: Llegiu y aneu practicant. Per are no'l podem complaure.—Tomás Premiá: Mirarem d'arreglarlo.—Agustí Pedret y Miró: Se vos contesta particularment.—F. Casanovas: No hi há espai per insertarlo.—J. Camps y F. Xiber ta: Se vos enviarán els nombres.—P. Pons: Me sembla que será de vostre gust.

Imprempta CATALONIA.—Montesión, 23.—Barcelona